

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠAULIŲ SAJUNGOS Į S T A T Y M A S

1997 m. liepos 2 d. Nr. VIII-375
Vilnius

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato Šaulių sąjungos (toliau – Sąjunga), tęsiančios iki 1940 m. birželio 15 d. veikusios organizacijos veiklą, valdymą, narystę ir likvidavimo tvarką.

2 straipsnis. Sąjungos samprata

1. Sąjunga yra savanoriška, pilietinės savigynos savaveiksmė visuomenės organizacija, stiprinanti valstybės gynybinę galią, ugdomi pilietiškumą ir tautinį sąmoningumą, plėtojanti valstybės gynybos švietėjišką veiklą, teikianti pagalbą policijai ir civilinei saugai.

2. Pagal tradiciją Sąjungos buveinė yra Kaune.

3 straipsnis. Sąjungos veiklos teisinis pagrindas

Sąjunga savo veiklą grindžia Lietuvos Respublikos Konstitucija, Nacionalinio saugumo pagrindų, šiuo ir kitais įstatymais, kitais teisės aktais bei savo statutu.

4 straipsnis. Sąjungos statusas

1. Sąjunga yra juridinis asmuo, turintis antspaudą, atsiskaitomąją bei valiutinę ir specialiąsias sąskaitas viename iš Lietuvos Respublikoje įregistruotų bankų, taip pat gali turėti vieną valiutinę sąskaitą kitoje valstybėje.

2. Sąjunga turi savo vėliavą, ženklą, nariai – uniformą.

3. Pagal savo prievoles Sąjunga atsako visu savo turtu.

5 straipsnis. Sąjungos statutas

Sąjungos vidaus tvarką, vėliavos, ženklo, uniformos bei kitų atributų patvirtinimo ir naudojimo tvarką, priesaikos bei jaunojo šaulio iškilmingo pasižadėjimo tekstą, priėmimo į Sąjungos narius ir pašalinimo iš jų, šaunamųjų ginklų laikymo, išdavimo ir jų panaudojimo tvarką, visuotinio Sąjungos rinktinių atstovų suvažiavimo, rinktinių valdybų ir revizijos komisijų kompetenciją, jų sudarymo ir šaukimo, Sąjungos narių mokymo ir tarnybos užduočių vykdymo tvarką nustato Sąjungos statutas, kurį, apsvaistytą visuotiniame Sąjungos rinktinių atstovų suvažiavime, tvirtina Vyriausybė.

6 straipsnis. Sąjungos tikslai ir uždaviniai

1. Sąjunga taikos metu:

1) stiprina Lietuvos valstybės nepriklausomybę;

2) rengiasi pilietinei savigynai ir ginkluotai krašto gynybai;

3) ugdo pilietiškumą, pagarbą Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir pasitikėjimą nacionaliniais institutais;

4) puoselėja tautos etninę kultūrą;

5) dalyvauja ruošiant piliečius visuotiniam pilietiniam ir ginkluotam pasipriešinimui karo grėsmės ir okupacijos atveju;

6) padeda krašto apsaugos struktūroms rengti mobilizacinę rezervą;

- 7) teikia pagalbą Pasienio policijai sustiprinant valstybės sienos apsaugą;
- 8) įstatymų nustatyta tvarka teikia pagalbą policijai ir civilinės saugos tarnybai avarių, stichinių nelaimių metu, kai gresia pavojus žmonių gyvybei arba turtui.

2. Karo padėties metu:

- 1) Sąjungos rikiuotės būriai, įtraukti į ginkluotąsias pajėgas, vykdo teritorinę krašto gynybą;
- 2) Sąjunga, siekdama savo tikslų ir vykdydama uždavinius, veikia vadovaudamasi savo programa ir metiniais veiklos planais, suderintais su Krašto apsaugos ministerija ir patvirtintais visuotiniame Sąjungos rinktinių atstovų suvažiavime.

7 straipsnis. Sąjungos struktūra

Sąjungą sudaro rinktinės, kuopos, būriai.

8 straipsnis. Sąjungos veikla

1. Sąjunga veikia teritoriniu principu.
2. Karo padėties, agresijos (karo) metu Sąjungos rikiuotės būriai, įtraukti į ginkluotąsias pajėgas, veikia pagal Gynybos štabo parengtus veiksmų planus agresijai atremti.
3. Taikos metu Sąjungos rikiuotės būriai ir jų nariai, kaip aktyviojo rezervo kariai, šaukiami į bendrus su kariuomene mokymus ir pratybas. Mokymų ir pratybų metu jiems taikomas kario statusas ir teisės aktų nustatytos karių tarnybos sąlygos bei garantijos.
4. Karo padėties, agresijos (karo) metu Sąjungos rikiuotės būriai, įtraukti į ginkluotąsias pajėgas, pagal Gynybos štabo parengtus veiksmų planus agresijai atremti vykdo ginkluotųjų pajėgų vadovybės pavestas gynybos užduotis.

9 straipsnis. Sąjungos teisės ir pareigos

1. Sąjunga, jos nariai įstatymų nustatyta tvarka gali būti ginklų, šaudmenų ir kitų saugos priemonių nuosavybės ir valdymo teisės subjektais.
2. Šiame įstatyme numatyta veikla vykdyti įstatymų nustatyta tvarka Sąjunga gali:
 - 1) turėti sąskaitas bankuose;
 - 2) pirkti ar kitaip įsigyti turtą, jį valdyti, naudotis ir juo disponuoti;
 - 3) dovanojimo būdu gauti ginkluotę ir amuniciją;
 - 4) sudaryti sutartis, atitinkančias Sąjungos tikslus ir uždavinius;
 - 5) teikti ir gauti labdarą bei paramą;
 - 6) naudoti lėšas šiame įstatyme nustatytiems tikslams įgyvendinti;
 - 7) užmegzti tarptautinius ryšius;
 - 8) stoti į tarptautines organizacijas bei dalyvauti jų veikloje.
3. Sąjunga privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą, teikti finansinę-buhalterinę ir statistinę informaciją valstybės institucijoms.
4. Sąjunga gali turėti kitų teisių ir pareigų, jeigu tai neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai bei šiam įstatymui.

10 straipsnis. Leidimų įsigyti, laikyti ir nešioti ginklus ir šaudmenis išdavimo tvarka

Leidimai įsigyti, laikyti ir nešioti ginklus Sąjungos nariams išduodami Vyriausybės nustatyta tvarka.

II SKYRIUS VALDYMAS

11 straipsnis. Visuotinis Sąjungos rinktinių atstovų suvažiavimas

1. Visuotinis Sąjungos rinktinių atstovų suvažiavimas (toliau – suvažiavimas) yra aukščiausiasis Sąjungos valdymo organas. Suvažiavimai yra eiliniai ir neeiliniai. Centro valdyba

eilinius suvažiavimus šaukia kartą per 3 metus. Prieš 2 mėnesius rinktinėms pranešama suvažiavimo data ir pateikiama darbotvarkė. Prireikus Sąjungos vadas šaukia neeilinius suvažiavimus. Juos gali šaukti Centro valdyba ir Centro revizijos komisija, suderinusios su Sąjungos vadu.

2. Suvažiavimas laikomas teisėtu, jeigu jame dalyvauja 2/3 visų išrinktų suvažiavimo delegatų atstovų. Jeigu atvyko mažiau kaip 2/3 atstovų, po savaitės šaukiamas antras suvažiavimas, kuris laikomas teisėtu, jeigu jame dalyvauja daugiau kaip pusė visų narių. Iš neįneinančių į Sąjungos centro valdybą ir Centro revizijos komisiją narių suvažiavimas renka suvažiavimo prezidiumą.

3. Ūkinės-finansinės, kultūros, švietimo ir kitokios veiklos uždavinių vykdymui suvažiavime renkami Centro valdyba, Centro revizijos komisija ir Garbės teismas.

4. Suvažiavimas:

1) išklauso Sąjungos vado, Centro valdybos, Centro revizijos komisijos ir Garbės teismo ataskaitas bei pranešimus;

2) krašto apsaugos ministro teikimu tvirtina Sąjungos vadą;

3) tvirtina Sąjungos programą, metinius veiklos planus ir sąmatų projektus;

4) tvirtina Garbės teismo statutą;

5) tvirtina Centro valdybos veiklos planą;

6) renka Centro valdybą, Centro revizijos komisiją ir Garbės teismą;

7) renka garbės narius.

5. Suvažiavimas pritaria Sąjungos statuto projektui, kurį tvirtina Vyriausybė.

6. Visi klausimai suvažiavime sprendžiami paprasta balsų dauguma.

12 straipsnis. Sąjungos valdymas

1. Sąjungai vadovauja vadas, kurį krašto apsaugos ministro teikimu, suderintu su Seimo Nacionalinio saugumo komitetu, suvažiavimas patvirtina 3 metams.

2. Sąjungos vadas skiria ir atleidžia pirmąjį pavaduotoją ir pavaduotoją, taip pat rinktinių bei kuopų vadus.

3. Rinktinių vadai skiria būrių vadus kuopų vadų teikimu.

4. Sąjungos vadas leidžia raštiškus įsakymus, kurie privalomi visiems Sąjungos nariams, ir teikia metinę ataskaitą krašto apsaugos ministrui bei suvažiavimui, taip pat tvirtina rinktinių metinius veiklos planus bei ataskaitas apie jų vykdymą.

5. Sąjungos vadas arba jo pavedimu pirmasis pavaduotojas pirmininkauja Centro valdybos posėdžiams ir turi sprendžiamojo balso teisę.

6. Krašto apsaugos ministras turi teisę atšaukti teikimą ir sustabdyti Sąjungos vado įgaliojimus.

7. Sąjungos vado pareigas iki neeilinio suvažiavimo eina pirmasis pavaduotojas.

8. Jeigu krašto apsaugos ministras atšaukia teikimą arba suvažiavimas nepatvirtina teikiamos vado kandidatūros, Sąjungos vado pareigas eina pirmasis pavaduotojas, o jeigu jo nėra – krašto apsaugos ministras skiria laikinai einantį Sąjungos vado pareigas. Šiais atvejais neeilinis suvažiavimas šaukiamas ne vėliau kaip po 3 mėnesių.

9. Krašto apsaugos ministerija skiria karininką ryšiams su Sąjunga palaikyti.

10. Karo padėties metu Sąjungos vadas vadovauja tik ne rikiuotės šaulių padaliniais.

13 straipsnis. Centro valdyba

1. Centro valdybą sudaro 11 narių. Centro valdybai vadovauja pirmininkas – vienas Sąjungos vado pavaduotojų.

2. Centro valdyba:

1) rengia Sąjungai reikalingų dokumentų, statutų, nutarimų, taisyklių projektus;

2) rengia Sąjungos metinių darbų plano ir biudžeto projektus;

3) rūpinasi Sąjungos lėšomis ir savo narių teisine bei materialine būkle;

- 4) pateikia savo darbo ataskaitą suvažiavimui;
 - 5) prireikus kartu su Sąjungos vadu ir Centro revizijos komisija šaukia neeilinius suvažiavimus;
 - 6) tikrina rinktinių valdybų veiklą.
3. Centro valdybos nutarimai yra patariamieji Sąjungos vadui.
4. Centro valdybos sprendimai yra teisėti, jeigu posėdyje dalyvauja ne mažiau kaip 2/3 narių. Centro valdybos nutarimai priimami paprasta balsų dauguma. Jeigu balsai pasiskirsto po lygiai, lemia posėdžio pirmininko balsas.
5. Suvažiavimų ir valdybų kompetenciją, jų sudarymo ir šaukimo tvarką nustato Sąjungos statutas.

14 straipsnis. Centro revizijos komisija

1. Centro revizijos komisiją sudaro 3 nariai.
2. Centro revizijos komisija:
 - 1) ne rečiau kaip kartą per metus patikrina Centro valdybos veiklą, turtinę bei finansinę būklę ir savo išvadas teikia Sąjungos vadui, suvažiavimui;
 - 2) Sąjungos vado pavedimu atlieka neeilinius tikrinimus;
 - 3) svarsto rinktinių revizijos komisijų pateiktus duomenis;
 - 4) teikia ataskaitas suvažiavimui.
3. Rinktinių revizijos komisijų kompetenciją, jų sudarymo ir šaukimo tvarką nustato Sąjungos statutas.

15 straipsnis. Garbės teismas

Garbės teismas renkamas suvažiavime 3 metams iš 10 asmenų, kurių kandidatūras pateikia krašto apsaugos ministras. Garbės teismą sudaro 5 nariai. Garbės teismas vadovaujasi Garbės teismo statutu, priimtu suvažiavime. Garbės teismo sprendimai yra rekomendaciniai. Visų lygių vadai privalo atsižvelgti į Garbės teismo sprendimus.

16 straipsnis. Atsakomybė

1. Sąjungos vadas tiesiogiai atsako už Sąjungos tikslų ir uždavinių įgyvendinimą, teisės aktų laikymąsi, vidaus tvarką, šaulių karinį bei sportinį parengimą, jų drausmingumą, rinktinės turtą, lėšų paskirstymą bei jų panaudojimą.
2. Padalinių vadai vykdo Sąjungos vado įsakymus ir tiesiogiai atsako už teisės aktų laikymąsi savo padaliniuose, jų vidaus tvarką, šaulių karinį parengimą, drausmę, lėšas ir turtą.
3. Už statutinius nusižengimus šauliai atsako statutu nustatyta drausmine tvarka.
4. Už priesaikos sulaužymą, neleistiną ginklo panaudojimą ir kitus nusikaltimus šauliai atsako pagal įstatymus.

III SKYRIUS SĄJUNGOS NARIAI

17 straipsnis. Sąjungos nariai

1. Šauliais gali būti tik Lietuvos Respublikos piliečiai.
2. Sąjungos nariai vadinami šauliais (šaulėmis). Jie skirstomi į jaunuosius, rikiuotės, ne rikiuotės ir garbės šaulius.
3. Rikiuotės šauliais gali būti tik kariuomenės aktyviojo rezervo įskaitoje esantys atsargos kariai, kurie nėra įstoję kariais savanoriais į Savanoriškąją krašto apsaugos tarnybą.
4. Šauliais negali būti asmenys:
 - 1) jaunesni kaip 12 metų;
 - 2) kuriems teismine tvarka apribotas veiksnumas;

- 3) dalyvavę veikloje prieš Lietuvos valstybę;
- 4) teisti pagal Lietuvos Respublikos įstatymus, jei teistumas nėra išnykęs įstatymų nustatyta tvarka;
- 5) tarnavę krašto apsaugos, vidaus reikalų arba valstybės saugumo sistemose ir atleisti iš jų už šių tarnybų statutų bei etikos pažeidimus.

18 straipsnis. Priesaika

- 1. Kiekvienas asmuo, stodamas į Sąjungą, prisiemia būti ištikimas Lietuvos Respublikai.
- 2. Šaulio priesaikos bei jaunojo šaulio iškilmingo pasižadėjimo tekstą ir priėmimo į Sąjungos narius tvarką nustato Sąjungos statutas.

19 straipsnis. Rikiuotės šaulių socialinės garantijos

Sąjungos padalinių mokymų metu darbdavys ar mokslo įstaigos vadovas privalo šaulį išleisti iš darbo, išsaugodamas šiam darbo vietą.

IV SKYRIUS TURTAS IR LĖŠOS

20 straipsnis. Sąjungos turtas

- 1. Sąjungos turtą sudaro:
 - 1) iki 1940 m. birželio 15 d. Lietuvos šaulių sąjungos turėtasis ir Vyriausybės ar savivaldybių nutarimais grąžintas nekilnojamas turtas;
 - 2) Sąjungos lėšos ir už jas įgytos vertybės;
 - 3) valstybės perduotas turtas;
 - 4) juridinių ar fizinių asmenų dovanotas turtas;
 - 5) palikimai pagal testamentus;
 - 6) kitas teisėtai įgytas turtas;
 - 7) perduotas neatlygintinai naudotis panaudos pagrindais turtas.
- 2. Sąjungos turtas ir lėšos naudojami pagal tikslines programas, numatytas metinėje sąmatoje.

21 straipsnis. Sąjungos lėšos

- 1. Sąjungos lėšas sudaro:
 - 1) narių mokesčiai;
 - 2) lėšos, gaunamos už patalpų nuomą;
 - 3) valstybės skirtos lėšos;
 - 4) juridinių ir fizinių asmenų, labdaros fondų bei organizacijų dovanotos ar kitaip perduotos lėšos;
 - 5) kredito įstaigų palūkanos už saugomas Sąjungos lėšas;
 - 6) skolinto kapitalo lėšos;
 - 7) pajamos, gautos iš kultūrinių renginių;
 - 8) tarptautinių organizacijų ar fizinių asmenų perduotos lėšos;
 - 9) kitos teisėtai įgytos lėšos.
- 2. Visos gautos lėšos, užpajamuojamos ir naudojamos pagal sudarytą išlaidų sąmatą.
- 3. Lėšas, gautas kaip labdarą ar paramą, pagal testamentą, iš valstybės ar savivaldybių biudžetų, Sąjunga laiko atskirose sąskaitose.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22 straipsnis. Sąjungos likvidavimas

1. Sąjunga gali būti likviduojama atskiru įstatymu.
2. Sąjungą likviduoti siūlo:
 - 1) įstatymo leidybos iniciatyvos teisę turintys subjektai;
 - 2) krašto apsaugos ministras savo arba suvažiavimo 3/4 balsų dauguma priimtu sprendimu.
3. Jeigu likviduojama Sąjunga, krašto apsaugos ministro įsakymu skiriamas likvidatorius, taip pat nustatomas likvidavimo terminas, inventorizacijos ir turto perėmimo tvarka. Nuo likvidatoriaus paskyrimo dienos suvažiavimas bei Sąjungos valdymo organai netenka įgaliojimų, jų funkcijas atlieka likvidatorius.
4. Likvidavus Sąjungą, jos turtas, likęs patenkinus visų likviduojamos Sąjungos kreditorių reikalavimus, perduodamas kitai ar kitoms įregistruotoms Lietuvos Respublikoje organizacijoms, kurių tikslai ir uždaviniai yra artimi Sąjungos tikslams. Likviduotos Sąjungos dokumentai saugomi Krašto apsaugos ministerijoje Archyvų įstatymo nustatyta tvarka.
5. Likvidatorius, atstovaudamas Sąjungai, dalyvauja valstybės valdžios ir valdymo institucijose, teisme ir kitais su juridiniais asmenimis susijusiais atvejais.
6. Likvidatorius yra atsakingas už nuostolius, kurie susidarė dėl jo kaltės.

23 straipsnis. Įstatymo įgyvendinimas

Krašto apsaugos ministras ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo šaukia suvažiavimą.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS